

شناسه	رویه	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۱/۲۵
عنوان موضوع	تعریف ساز و کار اعتبار سنجی تجار افغانی با همکاری صندوق ضمانت صادرات ایران برای کاهش ریسک صادرات		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون توسعه صادرات اتاق بازرگانی - اتاق مشترک ایران و افغانستان		
شرح موضوع	کمیسیون توسعه صادرات اتاق بازرگانی در نامه شماره ۱۴۰۴/۱۳۸/ص مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۱ حسب بررسی های خود موضوع کاهش ریسک صادرات از طریق تعریف ساز و کار اعتبار سنجی تجار افغانی با همکاری صندوق ضمانت صادرات ایران را به دبیرخانه شورا منعکس نمود. اتاق مشترک بازرگانی ایران و افغانستان خراسان رضوی نیز در نامه شماره ۰۰۴۸-۴۰۴ مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۱ عنوان نمود، صندوق ضمانت صادرات ایران یک سازمان دولتی بوده که با بودجه دولت اداره و از اهداف اصلی ایجاد آن، پوشش بازارهای پر ریسک برای صادرکنندگان به منظور برگشت وجه ناشی از صادرات و ضمانت سرمایه گذاری با رعایت ملاحظات می باشد. زیرا یکی از عواملی که همواره موجبات نگرانی صادرکنندگان را فراهم می آورد، وجود ریسک های سیاسی و تجاری در روند صادرات آنها می باشد، چرا که تحقق هر یک از این ریسک ها موجب عدم وصول وجه کالا و خدمات صادره از سوی آنها می گردد. عدم وصول به موقع مطالبات از خریداران خارجی در اغلب اوقات صادرکننده را در تنگنای مالی قرارداده و در نتیجه باعث ناتوانی در ایفای تعهدات مالی وی به اعتبار دهندگان داخلی و گاهی اوقات منجر به ورشکستگی کامل می گردد. به منظور تشویق صادرکنندگان به توسعه فعالیت های صادراتی خود و کاهش نگرانی آنها در این زمینه و ارائه پوشش های لازم به آنها در مقابل ریسک های سیاسی و تجاری، دولت ها اقدام به ایجاد شرکت های بیمه اعتبار صادراتی می نمایند. این قبیل شرکت های بیمه عمدتاً وابسته به دولت و متکی به حمایت های مالی آن بوده و اغلب ریسک هایی را پوشش می دهند که معمولاً از سوی شرکت های بیمه تجاری قابل پوشش نیستند. در این راستا و به منظور تامین امنیت مالی صادرکنندگان ایرانی و در نتیجه توسعه موثر صادرات غیر نفتی کشور، صندوق ضمانت صادرات ایران به عنوان یکی از زیرمجموعه های وابسته به دولت با شخصیت مالی و حقوقی مستقل تاسیس گردید. اما در سالیان اخیر دو مشکل جدی درخصوص بهره گیری صادرکنندگان، علی الخصوص صادرکنندگان به افغانستان از خدمات صندوق ضمانت صادرات ایران نمایان گشته است. از محدودیت های اصلی در این خصوص مربوط به کارمزد (فرانشیز) بیش از دو درصدی برای بازار افغانستان بود که توجیه اقتصادی برای صادرکنندگان به افغانستان در این زمینه (به دلیل حاشیه سود پایین صادرات به آن کشور) وجود نداشت که با پیگیری های انجام شده، موافقت جهت همسان سازی کارمزد استفاده از خدمات صندوق ضمانت صادرات برای بازار افغانستان با میزان کارمزد در نظر گرفته شده برای کشور عراق، حاصل شد و تعرفه مذکور به یک درصد کاهش یافت که علیرغم کاهش کارمزد استفاده از خدمات صندوق ضمانت صادرات ایران برای کشور افغانستان، به دلیل مشکل زمان بر بودن استفاده از عملیات اعتبار سنجی خریداران افغانستانی کالا و خدمات ایرانی توسط صندوق، عملاً شرکت های کوچک و متوسط نتوانستند از خدمات مذکور استفاده نمایند.		

لذا موضوع در دومین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان رضوی در سال جاری بررسی شد.	
در سالهای اخیر، صادرکنندگان ایرانی به ویژه فعالان در بازار افغانستان، با چالش هایی اساسی در بهره گیری از خدمات صندوق ضمانت صادرات ایران روبه رو بوده اند. - سیاستهای حمایتی دولت افغانستان از تولید داخلی و افزایش چشمگیر تعرفه های وارداتی، بسیاری از تولیدکنندگان ایرانی را ملزم کرده است بخش یا تمام فرآیند تولید خود را به افغانستان منتقل کنند. در چنین شرایطی، انجام این سرمایه گذاری ها بدون پشتیبانی و ضمانت های صندوق ضمانت صادرات، نه تنها دشوار است، بلکه می تواند به کاهش شدید صادرات ایران و حذف بسیاری از اقلام صادراتی فعلی منجر شود. - در زمان اعتبار سنجی تجار افغانی پروسه لازم توسط صندوق طولانی و از مبادی گاهها نا مرتب استعلام می گردد. - از ظرفیت نمایندگی های پنج گانه وزارت امور خارجه ایران در افغانستان، رایزن تجاری ایران، اتاق مشترک ایران و افغانستان، اتاق تجارت و سرمایه گذاری افغانستان استفاده نشده است. - عدم وجود نمایندگی صندوق ضمانت در داخل افغانستان موجب گردیده پروسه استعلامات زمانبر گردد.	ایرادات و مشکلات مطروحه
نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی در دومین نشست دبیرخانه شورا: نیم نگاهی به چالش های صندوق ضمانت صادرات ایران به افغانستان محمود سیادت، رئیس اتاق مشترک ایران و افغانستان در خصوص دستور کار دیگر این نشست مبنی بر «ضرورت استفاده صادرکنندگان از خدمات صندوق ضمانت صادرات ایران به کشور افغانستان» یادآور شد: صندوق ضمانت صادرات ایران یک سازمان دولتی بوده که با بودجه دولت اداره و هدف اصلی از ایجاد آن، پوشش بازارهای پر ریسک و ایجاد حاشیه امن برای صادرکنندگان به منظور برگشت وجه ناشی از صادرات و ضمانت سرمایه گذاری ایرانیان با رعایت ملاحظات است. طی سالیان اخیر حداقل دو مشکل جدی درخصوص بهره گیری صادرکنندگان علی الخصوص صادرکنندگان به افغانستان از خدمات صندوق ضمانت صادرات ایران وجود داشت. وی ادامه داد: یکی از محدودیت های اصلی در این خصوص مربوط به کارمزد (فرانشیز) بیش از دو درصدی برای بازار افغانستان بود که توجیه اقتصادی برای صادرکنندگان به افغانستان در این زمینه (به دلیل حاشیه سود پایین صادرات به آن کشور) وجود نداشت. با پیگیری های انجام شده توسط اتاق مشترک و سایر ارگان های مرتبط، موافقت جهت همسان سازی کارمزد استفاده از خدمات صندوق ضمانت صادرات برای بازار افغانستان با میزان کارمزد در نظر گرفته شده برای کشور عراق حاصل شد و تعرفه مذکور به یک درصد کاهش یافت. علیرغم کاهش کارمزد استفاده از خدمات صندوق ضمانت صادرات ایران برای کشور افغانستان، به دلیل مشکل زمان بر بودن استفاده از عملیات اعتبار سنجی خریداران افغانستانی کالا و خدمات ایرانی توسط صندوق، عملا شرکت های کوچک و متوسط نتوانستند از خدمات	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۵

مذکور استفاده کنند. با توجه به محدودیت های مربوط به اعتبار سنجی صندوق ضمانت، اتاق مشترک طی سه سال اخیر با ارائه پیشنهاداتی مشخص درخصوص ایجاد سازوکار مناسب جهت تسریع در عملیات اعتبار سنجی خریداران افغانستانی کالاهای ایرانی به منظور بهره گیری هر چه بیشتر فعالین از خدمات صندوق با استفاده از امکانات و توانمندی ها و کمک تمامی عوامل دست اندرکار از جمله سرکنسولگری های پنجگانه جمهوری اسلامی ایران در افغانستان، اتاق مشترک ایران و افغانستان و با مسئولیت نهایی نمایندگی مستقیم صندوق در افغانستان صورت پذیرد.

پیشنهاد ایجاد کارگزاری صندوق ضمانت صادرات در افغانستان

حسین محمدیان، رئیس کمیسیون توسعه صادرات اتاق بازرگانی خراسان رضوی یادآور شد: پیشنهاد می شود نمایندگی صادرات به افغانستان و یا کارگزاری در این رابطه تعریف شود. اتاق بازرگانی باید این نمایندگی را با ساز و کار مشخصی اخذ کند. اعطای نمایندگی در داخل افغانستان به اتاق بازرگانی پیشنهاد می شود. براساس گزارشات واصله ارزش صادرات ایران به افغانستان ۳ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار ارزیابی می شود که این رقم قابل توجهی است لذا ایجاد کارگزاری و نمایندگی در این خصوص ضروری است.

فرشید منوچهری، دبیر شورای ملی زعفران تصریح کرد: پیشنهاد می شود اعتبار سنجی خریدار افغانستانی به اتاق بازرگانی در افغانستان با اعتبار خودشان محول شود، چرا صندوق ضمانت ایران باید در این حوزه هزینه کند. در مقابل استان باید به دولت پیشنهاد دهد که اعتباری برای ضمانت نامه های صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی استان در نظر بگیرد، چرا که علاوه بر بازگشت این مبلغ، شاهد رونق صادرات خدمات فنی و مهندسی خواهیم بود.

محمد علی امیرفرخیان، مسئول اداره بازرگانی خارجی صمت خراسان رضوی تصریح کرد: بخشی از ضمانت اعتبارسنجی تجار افغانستانی را می توانیم در داخل با کمک سیستم بانکی براساس املاک و شرکت های تجار افغانستانی در ایران انجام دهیم علاوه بر این نباید از ظرفیت کنسول گری ها در این حوزه غافل شویم.

غلامرضا نزهتی، کارشناس شورای هماهنگی بانک های استان تصریح کرد: برخی از شرکت ها در استان تخصصشان اعتبارسنجی تجار خارجی است که سیستم بانکی نیز از تخصص این شرکت ها استفاده می کند لذا پیشنهاد می شود از ظرفیت این شرکت ها غافل نشویم.

لبافی در جمع بندی این دستور کار یادآور شد: دستور ایجاد سازوکار مناسب جهت تسریع در عملیات اعتبارسنجی خریداران افغانستانی کالاهای ایرانی به منظور بهره گیری هر چه بیشتر فعالین از خدمات صندوق با استفاده از امکانات و توانمندی ها و کمک تمامی عوامل دست اندرکار از جمله سرکنسولگری های پنجگانه جمهوری اسلامی ایران در افغانستان، اتاق مشترک ایران و افغانستان و با مسئولیت نهایی نمایندگی مستقیم صندوق در افغانستان صورت پذیرد.

دستگاه های استانی دارای نماینده در جلسه:

دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، اداره کل صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی، سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی، اداره کل امور مالیاتی خراسان رضوی، کمیسیون هماهنگی بانکهای استان خراسان رضوی، راه آهن خراسان رضوی، اداره کل گمرک مشهد، اتاق مشترک بازرگانی ایران و افغانستان، اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان خراسان رضوی، اتاق اصناف مشهد، کمیسیون توسعه صادرات اتاق، کمیسیون مدیریت واردات و بازرگانی داخلی اتاق، اتحادیه صادرکنندگان استان خراسان رضوی، شورای ملی زعفران ایران، اتحادیه صادرکنندگان زعفران استان خراسان رضوی، دفتر کشاورزی اتاق بازرگانی، مشاور امور گمرکی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی، شرکت نیان الکترونیک، شرکت آریا بارون، شرکت حسام صنعت شرق. جمع بندی مورد توافق اعضا: ایجاد سازوکار مناسب جهت تسریع در عملیات اعتبارسنجی شرکت های سرمایه گذار و خریداران افغانستانی کالا و خدمات ایرانی بمنظور بهره گیری هرچه بیشتر فعالین از خدمات صندوق با استفاده از امکانات و توانمندی ها و کمک تمامی عوامل دست اندرکار از جمله سرکنسولگری های پنجگانه جمهوری اسلامی ایران در افغانستان، اتاق مشترک ایران و افغانستان و با مسئولیت نهایی نمایندگی مستقیم صندوق در افغانستان صورت پذیرد.	
دبیرخانه به شورا پیشنهاد می نماید که: ۱- ایجاد سازوکار مناسب جهت تسریع در عملیات اعتبارسنجی شرکت های سرمایه گذار و خریداران افغانستانی کالا و خدمات ایرانی بمنظور بهره گیری هرچه بیشتر فعالین از خدمات صندوق با استفاده از امکانات و توانمندی ها و کمک تمامی عوامل دست اندرکار از جمله سرکنسولگری های پنجگانه جمهوری اسلامی ایران در افغانستان، اتاق مشترک ایران و افغانستان و با مسئولیت نهایی نمایندگی مستقیم صندوق در افغانستان صورت یپذیرد. ۲- نمایندگی صندوق توسعه صادرات در استان خراسان رضوی و کشور افغانستان جهت اعتبار سنجی پیمان ها، تجار افغان و ... و تسریع در فرایندهای لازم ایجاد گردد.	پیشنهادهات
۱- صورتجلسه دومین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۲۵ ۲- نامه شماره ۱۴۰۴/۱۳۸/ص مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۱ کمیسیون توسعه صادرات ۳- نامه شماره ۴۰۴-۰۰۴۸ مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۱ اتاق مشترک ایران و افغانستان	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه